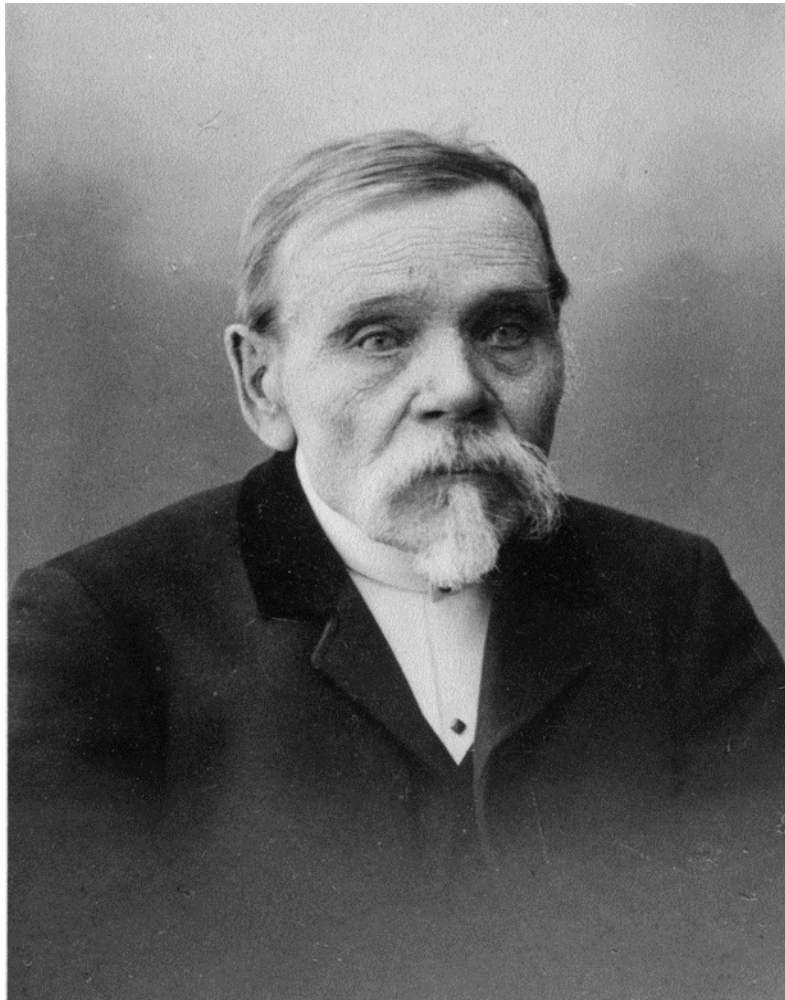

Malakias Lindfors

Malakias Lindfors syntyi Laviassa 1.1.1837. Hän oli perheen toinen Malachias, ensimmäinen oli kuollut lapsena ja nimi kierrätettiin uudelleen käytettäväksi. Malakiaan vanhemmat olivat Puolan Jussina tunnettu Johan Antinpoika, joka käytti myös nimeä Kujansuu, ja Maria Axelsdotter. Lapsia perheeseen syntyi kahdeksan, joista neljä eli aikuisikään. Neljän pikkulapsen kuolema niissä oloissa oli kuitenkin normaalia, 1800-luvulla arvioidaan lapsikuolleisuuden olleen noin 30 %.

Malakiaan äiti Maria Axelsdotter kuoli 1846, pojan ollessa alle kymmenvuotias. Isä avioitui uudelleen Maria Johansdotterin kanssa ja sai hänen kanssaan yhden lapsen. Sekä Johan että hänen uusi puolisonsa kuolivat 1868, suurten nälkävuosien aikaan. Heidän yhteinen lapsensa, 1847 syntynyt Karoliina Johansdotter, on tuolloin ollut 11-vuotias, hänen kohtalostaan ei ole tietoja, kuolleeksi hänet on kirjattu sata vuotta syntymänsä jälkeen, Mahdollisesti myös hän on menehtynyt nälkävuosina.

Malakiaan lapsuudesta on hyvin vähän tietoja. Yksi pikku detalji löytyy kuitenkin kirkonkirjoista. Malakiaan kummina toimi kraatari Michel Stenfors. Vanhemmilla on ollut suhteita käsityöläispiireihin.

Vuonna 1851 14-vuotias Malakias muutti sisarensa Cajsa-Stinan perheeseen. Cajsan mies, Jeremias Johansson Hartman toimi pitäjänrääätälinä, mikä on antanut Malakiaallekin virikkeen rääätälän ammattiin. Hartmanin perhe ja Malakias muuttivat pian Yli-Putton taloon, Cajsan ja Malakiaan mummolaan.

Saatuaan alkuopin kraatarin ammattiin Hartmanilta, Malakias lähetettiin 21-vuotiaana Poriin rääätälänoppiin. Päästäkseen kaupunkiin rääätälänoppilaaksi piti nuoren miehen olla moitteeton, terve ja avioliitossa syntynyt. Koska nämä edellytykset täyttyivät, pääsi Malakias rääätälimestari Wahlbergin oppiin. Tuossa opissa hän oli 5.11.1858 -19.2.1859. Noin lyhyt aika merkitsee sitä, että Malakias ehkä oli kisälli, mutta ei rääätälimestari. Pitäjänrääätälille tuo koulutus saattoi hyvinkin riittää. Pitää muistaa myös se, että tiukasti säädelty ammattikuntalaitos oli tuolloin jo käymässä vanhanaikaiseksi.

Porin suunta oli luonteva lavialaisille, sillä se oli lähin kaupunkipaikka. "Valtamaantie" Laviasta Kullaalle on rakennettu 1852. Kun tieyhteys Suodenniemelle oli rakennettu jo aikaisemmin, muodostui maatieyhteys Tampereelta Poriin juuri Lavian kautta. Tätä tietä kulki lankkuja ja tervaa Poriin ja kauppavaraita Porista sisämaahan. Kovin nopeaa ja turvallista tuon valtamaantien käyttäminen ei ollut. Vaarana olivat rosvojen ja susien lisäksi naapurikuntien miehet, joiden kanssa voitiin joutua tappeluun. Siksi matkaa tehtiinkin kyläkunnittain isommalla porukalla. Tuollaisessa joukossa, hevoskyydillä, Malakias on taittanut matkan Poriin.

Oppiajan jälkeen Malakias palasi Laviaan ja asettui asumaan kirkonkylän Rankoselle, joka on yksi kirkonkylän vanhoista kantatiloista. Sen omistajat tunnetaan 1500-luvulta lähtien. Malakias pestattiin rengiksi, mutta hän teki todennäköisesti pääasiassa rääätälän töitä. Siihen aikaan alettiin korvaamaan patronyymejä (Johansson) "oikeilla" sukunimillä ja nimenomaan käsityöläisten velvollisuudeksi katsottiin ottaa ruotsinkielinen nimi. Nimen antoi kirkkoherra, mutta toki nimen saajallakin oli oikeus vaikuttaa siihen. Malakias Johansson otti nimen Lindfors.

Usein länsisuomalaiset sukunimet perustuvat talon sijaintipaikkaan, mutta Malakias ei ollut talollinen, eikä sukunimi voinut perustua asuinpaikkaan. Isänsä, Puolan Jussin, sukunimeä Kujansuu hän ei ottanut käyttöön, joten Kujansuu jäi yhden sukupolven nimeksi. Jotkut käsityöläiset ottivat käyttöön mestarinsa sukunimen, mutta sekään ei tässä tapauksessa tullut kysymykseen.

Malakias edusti suvussaan ensimmäisenä käsityöläisammattin harjoittajaa. Tätä voi pitää jonkinlaisena sosiaalisena nousuna, joskin Malakias kuului edelleenkin maaseudun tilattomaan väkeen, jolla ei ollut edustusta valtiopäivillä. Tilaton väki, johon kuuluivat mm. rengit, piijat, mäkitupalalaiset ja torpparit kirjattiin asuinpaikkansa mukaan jonkin talon alustalaisiksi. Ammatin harjoittajat olivat itsellisiä, vaikka eivät omaa tilaa omistaneetkaan.

Valtiopäivillä edustettuja säätyjä olivat aatelisto, papisto, porvaristo ja talonpojat. Tosin oikeus edustukseen valtiopäivillä oli pitkään kuollut kirjain, sillä vuoden 1809 valtiopäivien jälkeen seurasi tauko ja valtiopäivät kutsuttiin seuraavan kerran koolle vuonna 1863.

Suodenniemellä syntynyt Karoliina Rask oli Porissa piikana (15.11.1859 - 3.10.1862). Hän muutti Porista Laviaan, piiksi Rankoselle. Malakias ja Karoliina vihittiin 1862. Malakias ja Karoliina ovat saattaneet tuntea toisensa Porissa tai jopa sitä aikaisemmin Karoliinan asuessa ennen Poriin muuttoa Lavian kirkonkylän Roikalla, missä hänen isänsä oli työmiehenä.

Malakias ja Karoliina saivat neljä lasta. Vanhemmat lapset Johanna Wilhelmiina (1863) ja Karl Edvard (1866) syntyivät perheen asuessa vielä Rankosella. He kokivat suuret nälkävuodet varhaislapsuudessaan. Tekla syntyi 1871, nälkävuosien jälkeen. Amanda syntyi 1873, mutta kuoli jo yksivuotiaana hinkuyskään.

Aikaisemmin räätälit kiersivät taloissa tekemässä työtään. Työkaluja ei tarvittu paljoa, prässirauta, sakset, neulatyyny ja neuloja, jotka kulkivat mukana. Jos kankaat olivat talon puolesta, ei räätäli joutunut sitomaan pääomaa kangasvarastoon.

Räätäliille tuli tarve kiinteään toimipaikkaan viimeistään silloin kun ompelukoneet tulivat käyttöön, sillä painavaa konetta ei niin vain kuljetettu talosta toiseen. Oma tupa rakennettiin 1871 Lavian kirkonkylään, Rankoselta vuokratulle Ahteenmaa-nimiselle tontille. Vuokrasopimuksessa, joka tehtiin 50 vuodeksi sovittiin näin:

Tämän kautta arenteeraan minä Kratari Malakias Lindforsille se maa joka on erinänsä Lukkarin vanhasta tondista maantiään ja Hesson talon karjatiään välillä ja saa Lindfors rakenta sitä millä tavalla hän tahto seuravaisia ehtoja vastaan nimitäin Lindfors tekke talon verovuoositain talon kaikki rättihousut ja paltoon paikaukset mitä talossa tarvitaan talon ruuvalla Tämä kontrahti on seisova 50 vuoata tästä päivästä kuin hänen oma kätisellä pumerkillä vavistetaan

Susikoskella se 2 päivä Kesäkuuta 1871

Iisak Rangonen

Tämän kontrahtin kanssa olen tytyvainen ja tahdon sen täyttää

Malakias Lindfors

Bevitna

Richard Gronholm

Volmar Strömsten

Tontille, joka oli kooltaan 4 aaria (400 neliometriä), rakennettiin kraatarin tupa. Siihen muuttivat Malakias, Karoliina ja heidän 3 lastaan. Neljäs lapsi Amanda syntyi uuteen tupaan 1873, mutta kuoli jo yksivuotiaana. 1800-luvun loppuvuodet kuluivat työn ja lasten kasvatuksen merkeissä.

Pieneen tupaan oli sovitettava kraatarin työssään tarvitsema pöytä, jolle kankaat levitettiin leikkuuta varten. Prässirauta kuumennettiin liedellä. Kraatarin työpöytä ei voinut olla kovin pieni, eikä samaa pöytää varmaan voitu käyttää muihin kodin askareisiin, sillä kankaiden piti pysyä puhtaina. Järjestyksen ja siisteyden oli vallittava niissä tiloissa,

Kuva vuosisadan vaihteen kylänraitista kertoo, että puhelin on jo tullut Laviaan. Kolmas talo vasemmalla puolella on Malakias Lindforsin talo. Ensimmäinen vasemmalla on kauppias Lindströmin talo, toinen Elomaan leipuriliike.¹

Ammatillisesti oli tietysti merkittävää se, että vuonna 1871 itsenäistyneen Lavian väkiluku kasvoi 1800-luvun jälkipuoliskolla hyvin nopeasti. Tosin herrasväkeä ja talollisia, joille olisi saanut valmistaa useampiakin pukuja, oli aika niukasti. Tietysti muutkin kuin herrasväki tarvitsivat vaatteita. Palvelusväki pestattiin syksyn pestuumarkkinoilla ja heidän palkkaukseensa kuului, rahapalkan lisäksi ns. parseelit, rengillä: villakankainen puku, 2 paria saappaita, 2 paria villasukkia, 2 paitaa ja 2 paria alushousuja.

Pieni kraatarin tupa tyhjeni vuosisadan loppua kohti. Karoliina kuoli 1887 vain 46-vuotiaana, lasten ollessa jo rippikouluiän ohittaneita, Lapsista vanhin, Johanna avioitui työmies Taavetti Ananias Kristianinpoika Pajusen kanssa ja muutti Karkkuun 1886. Karl avioitui Wilhelmiina Juhontyttären kanssa 1888. Tekla, nuorin lapsista, luultavasti asui kotona hoitaen isänsä taloutta, kunnes lähti vuonna 1894 Helsinkiin kouluttautua kättilöksi. Kun Karl arvottiin vakinaiseen palvelukseen Turun tarkk`ampujapataljoonaan vuonna 1898, olisi Malakias jäänyt yksin tupaansa. Luultavasti Wilhelmiina muutti kolmen pienen lapsensa kanssa kraatarin tupaan hoitamaan Malakiaan taloutta.

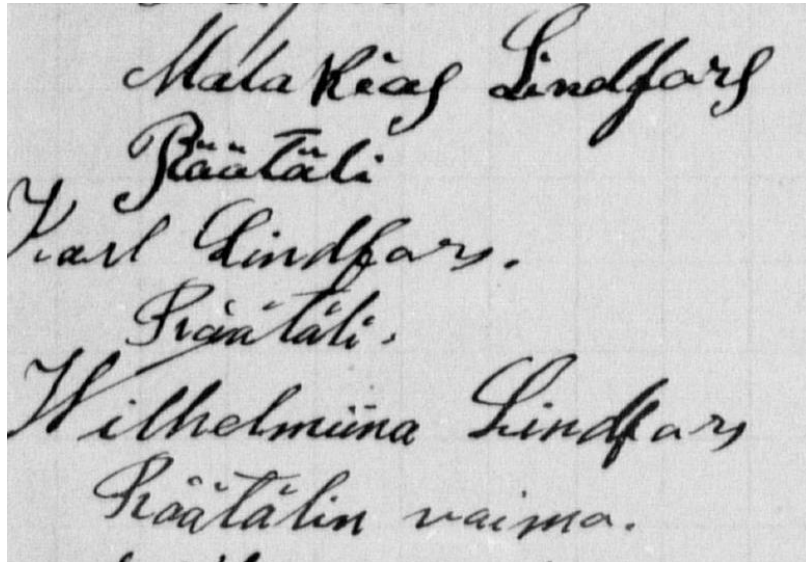
Lindforsit olivat maaseudun säätyjen ulkopuolista väestöä, jolla ei ollut merkittävää omaisuutta eikä valtaa paikallisyhteisössä. He eivät kuitenkaan olleet sivistymättömiä ja kouluja käymättömiä. Malakiaan lapsista ainakin Karl ja Tekla suorittivat kansakoulun. Tekla kouluttautui kättilöksi. Siihen aikaan naisille ei ollut moniakaan uramahdollisuuksia. Osoittaa suurta avarakatseisuutta ja rohkeutta lähteä Laviasta Helsinkiin kättilön oppiin.

Kraatari joutui työssään kiertämään kylillä ja asumaan taloissa, joissa suoritti talon tarvitsemat kraatarin työt. Tämä merkitsi sitä, että kraatari, kuten muutkin taloissa kiertävät

¹ Museovirasto on määritellyt Lavian kirkonkylän raitin valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuurikohteeksi.

käsityöläiset tunsivat hyvin pitäjän väkeä, kuuli kylillä tapahtuneesta ja kertoi muualla kuulemastaan.

Liikesuhteita kaupunkien kangasliikkeisiin merkitsivät sitä, että käsityöläinen oli muita paremmin perillä siitä, mitä kaupungeissa ja maailmalla tapahtui. Tavallisella rahvaalla ei asiaa kaupunkeihin ollut kuin joskus markkinapäivinä, jos silloinkaan.

Malakias Lindfors
Päätäli
Karl Lindfors.
Päätäli.
Wilhelmiina Lindfors
Päätälin vaimo.

Malakias, Karl ja Wilhelmiina Lindforsin allekirjoitukset keisarille osoitetussa suuressa manifestissa. Wilhelmiinan ja Karlin allekirjoitukset ovat niin samanlaiset, että voi epäillä toisen heistä kirjoittaneen molempien puolesta. Karl on vuonna 1899 ollut Tarkk'ampujapataljoonassa, mikä ei ole estänyt allekirjoittamasta.

Taatana Laviassa

Vuosisadan vaihtuessa Karl palasi asepalveluksesta ja ryhtyi jatkamaan isänsä ammattia. Malakiaalle olivat koittamassa eläkepäivät, kun työlle oli jatkaja. Karjalan kannakselle, Antrean pitäjään muuttanut ja kauppias Antti Kiiskin kanssa avioitunut Tekla kutsui isänsä tutustumaan uuteen kotiseutuunsa ja vävyynsä. 67-vuotiaana ikämiehenä Malakias matkusti Antreaan. Matkan teko oli tuolloin jo helppoa, pääsihän Karkusta junalla Tampereelle ja sieltä Riihimäelle, jossa voi vaihtaa Viipurin junaan.

Antreasta Malakias kirjoitti kotiväelle Laviaan pyytäen tulemaan junalle vastaan. Samaan kirjeeseen Tekla jatkaa, että on ikävää, että pappa ei viihdy kauemmin, vaikka on kuukauden lupa olla matkalla. Imatrallakin käydessä oli ollut kova pyry, ettei sielläkään ollut muuta hauskaa kuin että näki mahtavan kosken. Antrean matkalla poikettiin myös Viipurissa, jossa otettiin Malakiaasta valokuva.

Kotiin palattuaan Malakias saattoi huokaista, olla suorastaan tyytyväinen siihen, miten elämä oli mennyt. Tekla oli hankkinut ammatin ja avioitunut kunnon miehen kanssa. Karl oli suorittanut sotaväen ja palannut Laviaan jatkamaan isänsä ammatissa. Ainoa murheen aihe oli vanhimman lapsen, Johannan perhe. Johannan kuoltua 37-vuotiaana keuhkotautiin jäi vävy David Ananias Pajunen seitsemän 1–13-vuotiaan lapsen huoltajaksi. Lasten äitipuoleksi löytyi kuitenkin Hilma ja perhe ryhtyi suunnittelemaan muuttoa Karjalaan, ehkä Teklan houkuttelemana.

Malakiaan viimeiset vuodet olivat raskaita niin Malakiaalle kuin Kallelle ja Wilhelmiinalle, joiden luona hän asui. Syyskuussa 1923 Kalle kertoi kirjeessä Teklalle taatan voinnista : *“Taata on ollut jo yhdeksättä viikkoa paitasillaan, hän nukkuu enimmäkseen osat ajasta toisinaan syö vankasti mutta pitää väliin päivän pari paussiaki mutta vaikka ruoka ja lepo onki parhaat lääkkeet niin yhä hän heikkenee että käy yli ymmärryksen, että semmoisena kun hän jo on, tälläki kertaa täytyy syöttää ja juottaa, ei hän enää siihenkään pysty, sänkystä hän kyllä voi nousta mutta syödä ei osaa, mutta luulen että ei hänen enään tarvitte kauan tuota valotonta elämäänsä jatkaa, eikä se meitillekään muuta ole kuin kärsimystä mutta koittakaamme häntä sittenki rakkaudella hoitaa loppuun asti.”*

Malakias Lindfors eli korkeaan 87 vuoden ikään ja kuoli kotonaan 1.1.1924. Hän ehti elinaikanaan kokea suuret nälkävuodet, kansallisuusaatteen nousun, Suomen varhaisen teollistumisen, Vapaussodan ja Suomen itsenäistymisen. Hänen nuoruudessaan kuljettiin kaupunkiin hevoskyydillä, sitten junalla ja viimeisinä vuosinaan hän ehti nähdä Lavian kyläraitilla autonkin.

Lindforsista Niinikoskeen

Malakias otti nimen Lindfors, vaikka hänen isänsä oli käyttänyt nimeä Kujansuu. Syytä tähän ei ole tiedossa. Tuohon aikaan olisi voitu hyvin tyytyä myös muotoon Malachias Johansson, sillä sukunimilaki tuli Suomessa voimaan vasta 1920.

Malakias esiintyy Lindforsina jo rippikirjoissa. Joku syy tähän nimen valintaan on ollut. Nimi viittaa usein paikkaan, mutta Lavian kunnassa ei tiettävästi tuolloin ollut Lindfors-nimistä taloa tai paikkaa. Lindfors-niminen talo on Karhijärven laskujoen varrella, Noormarkun Lassilan kylässä. Matkaa Laviasta Lassilaan on noin 25 kilometriä.

Malakiaan mummolassa, Yli-Puttolla, oli seppänä Lindfors-niminen mies, joka sattui kuolemaan samaan aikaan kuin Malakias sai räätälinoppinsa. Ehkä Malakias on ajatellut, että tuossa jäi sopiva nimi joutilaaksi. Jos seppä Lindfors on ollut kelpo mies, ei ollut esteitä ilmoittaa kirkkoherralle, että Lindfors-nimi otetaan uusiokäyttöön.

Sukunimien suomalaistaminen liittyi fennomaaniseen liikkeeseen, jonka ideana oli ”ruotsalaisia emme ole, venäläisiksi emme tule, olkaamme siis suomalaisia”. J. V. Snellmanin syntymän satavuotispäivän yhteydessä vuonna 1906 kirjailija Johannes Linnankoski kehotti suomalaistamaan vierasperäiset sukunimet. Suomalaisen Virallisen Lehden 12. toukokuuta 1906 julkaistussa lisälehdessä noin 24 800 henkilöä ilmoitti suomalaistaneensa nimensä. Tuossa lehden liitteessä on vain kolme lavialaista, joiden joukossa Lindforsin eivät ole. Kaikkiaan vuosien 1906 ja 1907 aikana noin 70 000 suomalaista suomensi sukunimensä.

Malakias ja hänen poikansa Karl pysyivät Lindforseina kuolemaansa asti. Karlin sisaret, Tekla ja Johanna saivat avioituessaan miestensä nimet. Niinikoski-nimen ottivat käyttöön Karlin lapset, Impi, Eino ja Lauri.

Einon jälkeläisiä asuu edelleen Laviassa, muuten suku on levinnyt niin että Malakiaan jälkeläisiä asuu Suomen lisäksi Sveitsissä, Espanjassa, Englannissa ja USA:ssa.

Lindfors on sukunimenä nykyisin noin 3000 suomalaisella, mutta ennen nimien

suomalaistamista Lindforseja on varmaan ollut enemmänkin. Nimien suomalaistamisessa osa Lindforseista muuttui Niinivirroiksi, osa Lehmuskoskiksi. Kaikki Niinikosket ja Lindforsit ja näiden nimien muunnelmia käyttävät eivät siis ole sukua toisilleen.

Niinikoski on harvinaisempi nimi kuin Lindfors, Niinikoski-nimisiä lasketaan olevan noin 500.